

Anmälan om svar på remiss av Trafikverkets riksintressen - översyn 2023

Remiss från Trafikverket

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remiss godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har remitterat *Trafikverkets riksintressen - översyn 2023* bland annat till Stockholms stad för yttrande.

Trafikverket gör anspråk på anläggningar av riksintresse enligt Miljöbalken (1998:808) 3 kap. Remissen innehåller en sammanställning av de justeringar Trafikverket avser att göra av myndighetens riksintresseanspråk. Efter remissens avslutande fattas ett uppdaterat beslut av Trafikverket.

I Stockholms län har justeringar gjorts för Ostkustbanan, Roslagsbanan, Stockholms hamn (Värtan, Frihamnen), E20 genom Stockholms län, E4 Häggvik – Arlanda, Förbifart Stockholm, Tvärförbindelse Södertörn och Bromma flygplats.

Staden har fått förslaget på remiss och på grund av den korta remisstiden har staden svarat med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden har avstått från att svara. På grund av kort remisstid har exploateringskontoret svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret är positivt till att Trafikverket justerar sina riksintressen genom att till exempel minska deras geografiska utbredning. Stadsledningskontoret vill samtidigt lyfta fram att omfattande riksintressen riskerar att hindra stadens planerade stadsutveckling.

Exploateringskontoret ställer sig positivt till ett justerande av ett antal riksintressen, dock med några kompletterande synpunkter.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen godkänner anmälan om svar på remiss.

Stockholm den 10 januari 2024

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss – Trafikverkets riksintressen – översyn 2023, dnr KS 2023/1000-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna anmälan om svar på remiss
2. Att därutöver anföra

Det är önskvärt att trafiken i city som är genomfartstrafik leds runt staden. För att minska genomfartstrafiken samtidigt som möjligheterna för tillväxt och resor i hela Stockholmsregionen förbättras är ett färdigställande av Stockholms ringled genom Östlig förbindelse avgörande. Moderaterna delar av den anledningen inte stadsledningskontorets bedömning att riksintresseprecisering för Östlig förbindelse ska avstyrkas.

Vidare vill vi även avstyrka kontorets och majoritetens invändningar mot riksintresset Bromma flygplats, eftersom vi inte vill avveckla flygplatsen.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Johan Paccamonti (alla M) och Gabriel Kroon (SD) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Kristin Jacobsson (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

- Att avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut
- Att uppdra åt stadsledningskontoret att återkomma till kommunstyrelsen med en redogörelse för varför svaret på remissen uteblev samt hur samarbetet mellan staden och Trafikverket i frågan fortskrider

Att därutöver anföra följande

Trafikverket remitterade en översyn av sina riksintresseanspråk till Stockholms stad den 18 september för besvarande senast den 27 oktober. Staden beviljades anstånd till den 9 november. Men stadens remissvar, i form av stadsledningskontorets yttrande, skickades inte in till Trafikverket förrän den 22 december 2023. Då var det för sent, beslutet om justering av myndighetens riksintressen fattades redan den 23 november. Det blir därför besynnerligt att godkänna anmälan om svar på remiss.

Centerpartiet ser oerhört allvarligt på att staden går miste om tillfället att yttra sig i denna för Stockholm ytterst viktiga fråga. Riksintressepreciseringen för Östlig förbindelse avser att säkerställa ett markområde för att det i framtiden ska vara möjligt att bygga trafikleden. Men

preciseringens högst oprecisa och orimligt stora geografiska utbredning förhindrar stadsutvecklingen i hela området från Frihamnen till Norra Djurgårdsstaden.

Centerpartiet motsätter sig inte Östlig förbindelse, men att år efter år ha stora motorvägsreservat i besittning utan att projektet framskrider är ohållbart. Staden måste kunna fortsätta att planera för en tät, kollektivtrafiknära samt promenad- och cykelvänlig stadsdel. Riksintressepreciseringen innebär stora negativa ekonomiska konsekvenser för Stockholm stad med bostäder och arbetsplatser som inte byggs och exploateringsintäkter på flera miljarder kronor som går förlorade. Flera verksamheter i Norra Djurgårdsstaden, som restauranger och butiker, har tvingats stänga då stadsdelen inte byggts ut i den planerade takten och kundunderlaget därmed uteblivit.

Stadsledningskontoret konstaterar i sitt yttrande att Trafikverkets fortsätter att utgöra en begränsning för stadens möjligheter att utvecklas och betonar att ett omfattande samarbete mellan staden och Trafikverket är en förutsättning för planerad stadsutveckling i Stockholms stad. Det är ytterst beklagligt att yttrandet inte nådde myndigheten i tid. Finansroteln hävdar i korrespondens med Trafikverket att remissyttrandet inte skickades iväg förre remisstidens slut ”på grund av ett tekniskt fel”. Centerpartiet kräver en redogörelse för detta tekniska fel som uppenbarligen hindrar viktig extern kommunikation, och önskar information om huruvida felet fortfarande kvarstår och hur utbrett det är.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Remissen innehåller en sammanställning av de justeringar Trafikverket avser att göra av myndighetens riksintresseanspråk.

Justeringarna utgörs till största del av:

- Uppdatering av geografisk visning, oftast till följd av framdrift i planerade och framtida projekt.
- Uppdaterad information om ”framtida utveckling”, oftast till följd av genomförda åtgärder eller identifierat behov av åtgärder.
- Rättelser av felaktig information.

I Stockholms län är förändringarna uppdelade mellan järnväg, väg och luftfart.

Inom området järnväg har informationen om Ostkustbanan justerats avseende framtida utbyggnad upp till sex spår på sträckan Tomtebodavägen – Skavstaby och fyra spår på resterande sträcka till Uppsala. Riksintresset för Roslagsbanan är justerat så att det sträcker sig fram till Arninge station. Den geografiska avgränsningen för anslutning till Stockholms hamn (Värtan, Frihamnen) har justerats för att inkludera järnväg i Energihamnen.

Figur 5: Anslutning till Stockholms hamn kompletteras med den norra anslutningen

Inom området *väg* har inaktuell information justerats för E20, genom Stockholms län, angående framtida utbyggnad från två till tre körfält. För E4 mellan Häggvik – Arlanda har felaktig information om byggstart tagits bort. Förbifart Stockholm har fått en uppdaterad geografisk utbredning som anpassats till projektets slutliga omfattning. Tvärförbindelse Södertörn har fått en uppdaterad geografisk utbredning för att tydligare redovisa anläggningens framtida omfattning.

Inom området luftfart har uppdatering gjorts för Bromma flygplats utifrån beslutad riksintresseprecisering med justerad geografisk information.

Efter remissen kommer denna sammanställning, efter eventuell bearbetning, infogas i Trafikverkets nuvarande riksintresseanspråk. Ett uppdaterat beslut kommer fattas av Trafikverket. Därefter uppdateras såväl kartmaterial som dokument.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden har avstått från att svara. På grund av kort remisstid har exploateringskontoret svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunstyrelsens förslag till budget 2024 framgår att det långsiktiga målet i Stockholms stad är att skapa förutsättningar för att 140 000 bostäder byggs till år 2035. Staden ska också bidra till avvecklingen av Bromma flygplats i syfte att omvandla området till Bromma Parkstad och konkret planera för detta.

Stadsledningskontoret är positivt till att Trafikverket justerar sina riksintressen genom att till exempel minska deras geografiska utbredning och korrigera felaktigheter.

Stadsledningskontoret är medvetet om att klassificeringen riksintresse ger ett mycket starkt skydd och att omfattande riksintressen riskerar att hindra planerad stadsutveckling både för bostäder och för arbetsplatser. Utöver riksintressen finns ytterligare begränsningar för stadsutvecklingen som ligger utanför stadens rådighet till exempel utökade skydds-zoner vid vägar och järnvägar.

Stadsledningskontoret vill framföra att riksintressepreciseringen för Östlig förbindelse är ett exempel som innebär långtgående konsekvenser då det försvårar genomförandet av planerat bostadsbyggande. Stockholms stad har i tidigare remissvar avstyrkt förslaget till riksintresseprecisering för Östlig förbindelse (KS 2020/296). Stadsledningskontoret hade gärna sett en justerad omfattning av riksintresset, framförallt genom att trafikplats Frihamnen tas bort.

Trafikverket föreslår att spåren till Energihamnen ska inkluderas i riksintresset. Stadsledningskontoret vill lyfta fram spåren till Energihamnen är kommunala industrispår och betraktar spåren som viktiga, men inte av riksintresse. Stadsledningskontoret vill också påpeka att kartan i remissrapporten visar spåren till Värtahamnen, spåren till Energihamnen ligger mer norrut. Järnvägsanslutningen till Frihamnen har redan rivits, *Frihamnen* bör därför tas bort från rubriken.

Stadsledningskontoret vill i detta sammanhang även lyfta fram att staden arbetar tillsammans med Trafikverket med att flytta den

Östra bangården i Norra Djurgårdsstaden. Det innebär att riksintresset behöver revideras när flytten verkställs.

Stockholms stad har i avtal upplåtit området för Bromma flygplats till år 2038. Stadsledningskontoret tycker därför att det är orimligt att räkna med trafikering av flygtrafik fram till år 2040, vilket är prognosåret för buller i riksintressepreciseringen.

Stadsledningskontoret anser att riksintresset Bromma flygplats inte får förhindra eller försvåra stadens kommande utveckling av en ny stadsdel efter år 2038.

Sammanfattningsvis kan stadsledningskontoret konstatera att Trafikverkets riksintressen och dess geografiska utbredning fortsätter att utgöra en begränsning för stadens möjligheter att utvecklas. Stadsledningskontoret vill därför lyfta fram att ett omfattande samarbete mellan staden och Trafikverket är en förutsättning för planerad stadsutveckling i Stockholms stad.

Som svar på remissen *Trafikverkets riksintressen - översyn 2023* hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret ställer sig positivt till ett justerande av ett antal riksintressen, dock med några kompletterande synpunkter.

Av remissrapporten framgår gällande riksintressen i Stockholm för järnväg och att anslutningen till Stockholms hamn (Värtan, Frihamnen) ska justeras.

Järnvägsanslutningen finns idag till Värtahamnen, spåren till Frihamnen har rivits. Rubriken bör därmed ändras till *Anslutning till Stockholms hamn (Värtahamnen)*.

Trafikverket föreslår att spåren till Energihamnen ska inkluderas. De spår som är inringade på kartan avser spåren till Värtahamnen. Spåren till Energihamnen ligger mer norrut och ansluter från spåret som går till Värtahamnen. Det framgår därmed inte tydligt om Trafikverket avser spåren till både Värtahamnen och Energihamnen eller bara Värtahamnen. Texten och bilden behöver överensstämma med varandra.

De spår som Trafikverket pekar ut som föreslaget riksintresse är idag kommunala industrispår. Hamnen har inte nyttjat spåren för järnvägstransporter under cirka tio år. Stockholm Exergi nyttjar spåren i Energihamnen frekvent.

Staden betraktar spåren som angelägna då de förbinder riksintresset hamn med riksintresset järnväg, men anser att de bör utgå som utpekat riksintresse. Att dessa är utpekat som riksintresse kan medföra en svårare planeringsprocess och även försvåra för stadens egen rådighet kring hur stadens industrispår ska kunna utvecklas.